

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

is proper to do and is a virtuous act, if those in charge of charity do not behave properly. (4) Below this is if the poor man knows from whom he is taking but the giver does not know to whom he is giving. For example, some of the Sages would tie up coins in their handkerchiefs and throw them behind them, and the poor would come and take, so that they would not be embarrassed. (5) Below this is if he gives into the hand of the poor man before he asks. (6) Below this is if he gives him properly after he asks. (7) Below this is if he gives him less than is proper, but gives cheerfully. (8) Below this is if he gives him grudgingly. [Rama: In any case, one should not boast about the charity that he gives. And if he does boast, not only is he not rewarded, but he is even punished for it. Nonetheless, if someone dedicates something to charity, he is allowed to write his name on it, so that it will be a remembrance for him. And it is proper to do so.]

הַעֲנִיִּים וְכֹזֵה רְאוּי לַעֲשׂוֹת וּמַעֲלָה טוֹבָה הִיא אִם אֵין הַמְמוֹנִים עַל הַצְדָּקָה נוֹהֲגִים כְּשׁוֹרָה: ד פְּחוֹת מְזָה שְׂיֹדֵעַ הָעֲנִי מִמִּי נוֹטֵל וְלֹא יָדַע הַנּוֹתֵן לְמִי נוֹתֵן בְּגוֹן הַחֲכָמִים שְׁהִיו צוֹרְרִים הַמַּעֲוֹת בְּסִדְיָנִיהֶם וּמִשְׁלִיכִים אוֹתָם לְאַחֲרֵיהֶם וּבָאִים הָעֲנִיִּים וְנוֹטְלִין כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם בּוֹשָׁה: ה פְּחוֹת מְזָה שְׂיֵתֵן לְעֲנִי בִידּוֹ קוֹדֵם שְׂשִׂאֵל: ו פְּחוֹת מְזָה שְׂיֵתֵן לוֹ כְּרְאוּי אַחַר שְׂשִׂאֵל: ז פְּחוֹת מְזָה שְׂיֵתֵן לוֹ פְּחוֹת מִהָרְאוּי בְּסִבֵּר פְּנִים יְפוֹת: ח פְּחוֹת מְזָה שְׂיֵתֵן לוֹ בְּעֶצֶב (הַגָּהָה וְעַל כָּל פְּנִים לֹא יִתְפָּאֵר הָאָדָם בַּצְדָּקָה שְׁנוֹתֵן וְאִם מִתְפָּאֵר לֹא דִיּוֹ שְׂאִינוּ מִקְבֵּל שְׂכָר אֲלֹא אֶפְלוּ מִעֲנִישֵׁין אוֹתוֹ עֲלֵיהָ וּמְכַל מְקוֹם מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ דְּבַר לַצְדָּקָה מוֹתֵר לוֹ שְׂיִכְתּוֹב שְׁמוֹ עָלָיו שְׂיֵהָא לוֹ לְזַכְרוֹן וְרְאוּי לַעֲשׂוֹת כֵּן:

LECH LECHA FOR THURSDAY

לך לך ליום חמישי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב'ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

ב וְאַבְרָם תְּקִיף לְחֵדָּא בְּבַעֲרִיא
בְּכַסְפָּא וּבְדִבְהָבָא: ג וְאֹזֶל
לְמַטְלָנוּהִי מִדְּרוּמָא וְעַד בֵּית

ב וְאַבְרָם כְּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַדָּבָר:
ג וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו מִנְּגַב וְעַד-בֵּית-אֵל עַד-

(2) And Avram was very heavily laden with cattle, silver and gold. (3) He continued on his journeys, from the south to Beit-eil, until [he reached] the

RASHI

רש"י

(2) כְּבֵד מְאֹד — [literally, “very heavy,” here meaning: Heavily] laden with packages.
(3) He continued on his journeys — When Avraham returned from Egypt to the Land of Canaan, he went and lodged in the same inns in which he had stayed when he went to Egypt. This teaches you proper behaviour, namely, that one should not change his place of lodging (Arakhin 16b). Another explanation

(ב) כְּבֵד מְאֹד. טָעוּן מִשְׁאוֹת: (ג) וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו. כְּשׁוֹחֵר מִמִּצְרַיִם לְאַרְץ כְּנָעַן, הָיָה הוֹלֵךְ וְלֵן בְּאִכְסַנְיֹת שְׁלֵן בְּהַלִּיכְתּוֹ לְמִצְרַיִם, לְמִדּוֹף דֶּרֶךְ אֲרָץ: שֶׁלֹּא יִשְׁנֶה אָדָם מֵאִכְסַנְיָה שְׁלוֹ. דְּבַר אַחַר: בְּחֻזְרוֹ,

אל עד אתרא די פֿרס תִּמְן
 מִשְׁכְּנֵיהּ בְּקִדְמֵיתָא בֵּין בֵּית
 אל ובין עי: ד לאתר מדבֿחא
 די עבד תִּמְן בְּקִדְמֵיתָא וְצִלֵי
 תִּמְן אבֿרם בשמא דיי: ה ואף
 ללוט דאזיל עם אבֿרם הוה
 עאן ותורין ומשכנין: ו ולא
 סוברת יתהון ארעא למיתב

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-הָיָה שָׁם אֱהִלָּהּ בֵּתְחֵלָה בֵּין
 בֵּית-אֵל וּבֵין הָעֵי: ד אֶל-מָקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
 אֲשֶׁר-עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שָׁם
 אֲבֵרָם בְּשֵׁם יְדוּהָ: שְׁלִישִׁי ה' וְגַם-לְלוֹט הֵהָלֵךְ
 אֶת-אֲבֵרָם הִיָּה צֹאן-וּבָקָר וְאֵהֲלִים:
 וּלְאֵ-נֶשֶׂא אַתֶּם הָאָרֶץ לְשֶׁבֶת יַחֲדוּ כִּי-

place where his tent had originally been, between Beit-eil and Ai; (4) To the site of the altar that he had made at the beginning, where he had [and now again did] declare the Name of the Lord [in prayer]. (5) Lot, who went with Avram, also had flock, cattle and tents. (6) And the land could not accommodate them

RASHI

רש"י

[of this seemingly superfluous phrase "He continued on his journeys"]: On his way back, he paid back his debts [without delay, i.e., as soon as he had attained money] (Bereishit Rabbah 41:3). **From the south** — [Since] Egypt is to the south of the Land of Canaan [they were therefore travelling "from the south" of the Land of Canaan (see Rashi 12:9 above)]. **אשר עשה שם בראשנה שם ויקרא שם** — [means: The altar that he had

פֿרע הקפוטיו: מננגב. ארץ מצרים בדרומה של ארץ כנען: (ד) אֲשֶׁר-עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שָׁם. וְאֲשֶׁר קָרָא שָׁם אֲבֵרָם בְּשֵׁם ה', וְגַם יֵשׁ לומר, וַיִּקְרָא שָׁם עֲבָשׁוּ בְשֵׁם ה': (ה) הֵהָלֵךְ אֶת-אֲבֵרָם. מי גֵרָם שְׁהִיָּה לוֹ זֹאת? – הִלִּיכְתוּ עִם אֲבֵרָם: (ו) וְלֵא-נֶשֶׂא אַתֶּם. לֹא הִיָּתָה יְכוּלָה לְהַסְפִּיק מְרֻעָה לְמִקְנֵיהֶם, וְלִשׁוֹן קָצֵר הוּא, וְצִרִיף לְהוֹסִיף עֲלֵינוּ, כְּמוֹ "וְלֹא נֶשֶׂא אֹתָם מְרֻעָה הָאָרֶץ", לְפִיכָךְ, כָּתַב "וְלֵא-נֶשֶׂא" בְּלִשׁוֹן זָכָר:

made at the beginning] and where Avram had [previously] declared the Name of the Lord [in prayer]. [This phrase 'ה' אבֿרם בשם ה' ויקרא שם אבֿרם בשם ה' can also be understood to mean that now [on his return trip], he again declared the Name of the Lord [in prayer]. (5) **[Lot,] who went with Avram** — [But do we not already know from verse 1 above, that Lot went with Avram? However, the verse is teaching us the following:] Who was the cause that Lot had all of this [wealth]? It was the very fact that he "went with Avram" (Pesikta Rabbati chapter 3 Shemini). (6) **And [the land] could not accommodate them** — [meaning:] There was not sufficient pasture-land to provide all of their cattle. Thus, the verse is abbreviated, and must be understood by [effectively] adding [some words] to it [as if it had said]: "So the Land's pasture could not accommodate them." [Indeed, the verb "accommodate" cannot refer to "the Land," because the word for "land," ארץ, is feminine, while the word for "accommodate," נשא, is in the masculine gender. This verb must refer to a masculine noun.] This is why the verse writes ולא נשא in the masculine gender [referring to the implied word "pasture"].

כַּחֲדָא אַרִי הוּה קְנִינְהוֹן סְגִי
וְלֹא יִכְלוּ לְמֵיתֵב כַּחֲדָא:

הִיָּה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יִכְלוּ לְשַׁבֵּת יַחְדָּו:

dwelling together, for [since] their assets were [so] abundant, they could not dwell together.

PROPHETS Isaiah 41

נביאים ישעיה פרק מא

יז עֲנוּתֵנִי וְחֲשִׁיכֵי דְמַחְמְדִין
לְאוּלְפָנָא הָא כְּצֻחֵי לְמֵיָא
וְלֹא מִשְׁכַּחִין רוּחֵיהוֹן בְּסִגּוּפֵא
מְשֻׁלְיָא אָנָּא יי אֲקַבֵּל
צְלוֹתְהוֹן אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל לֹא
אַרְחִיקִינוּן: יח אֲקַרֵּב גְּלוֹתְהוֹן
מִבְּנֵי עַמִּיָא וְאֲדַבְרִינוּן
בְּאַרְחַת תְּקֵנָא וְאִפְתַּח לְהוֹן עַל
נְגֻדֵין נְהַרִין וּבְגוּ מִשְׁרִין
מְבוּעֵין אֲשׁוּי מְדַבְּרָא לְאַגְמִין
דְּמִין וְאַרְע בֵּית צְהוּנָא
לְמְבוּעֵי מֵיָא: יט אֲתֵן בְּמַדְבְּרָא

יז הַעֲנִיִּים וְהַאֲבִיוֹנִים מִבְּקָשִׁים מִיָּם וְאִין לְשׁוֹנֵם
בְּצִמָּא נִשְׁתַּה אֲנִי יְדוּה אַעֲנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
אֶעֱזָבֵם: יח אִפְתַּח עַל־שָׁפְיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת
מְעִינֹת אֲשִׁים מְדַבֵּר לְאַגְמֵי־מִים וְאַרְץ צִיָּה
לְמוֹצְאֵי מִים: יט אֲתֵן בְּמַדְבַּר אֲרֻז שִׁטָּה וְהִדְס וְעֵץ
שָׁמֶן אֲשִׁים בְּעַרְבָּה בְרוֹשׁ תְּדַהַר וּתְאַשׁוּר יַחְדָּו:
כ לְמַעַן יֵרְאוּ וַיֵּדְעוּ וַיִּשְׁימוּ וַיִּשְׁכִּילוּ יַחְדָּו כִּי
יַד־יְדוּה עָשְׂתָה זֹאת וַיְקַדֹּשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרֵאֵה:
כא קָרְבוּ רִיבְכֶם יֹאמֶר יְדוּה הִגִּישׁוּ עֲצָמוֹתֵיכֶם

אַרְזִין שִׁיטִין וְהִדְסִין וְאַעִין דְּמִשַׁח אַרְבִּי בְּמִישְׂרָא אַרְזִין מוֹרְנִין וְאַשְׁכְּרוּעִין כַּחֲדָא: כ בְּדִיל דְּחִזּוֹן וַיִּשׁוּן
דְּחִלְתֵי עַל לְבָהוֹן וַיִּסְתַּכְּלוּן כַּחֲדָא אַרִי גְבוּרְתָא דִּי עַבְדַּת דָּא וְקַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל בְּרָא יְתָה: כא קָרְיָבו

(17) The poor and the needy seek water, but there is none; their tongue is parched with thirst; I, the Lord, will answer them, I, the God of Israel, will not forsake them. (18) I will open rivers on the high places, and springs in the midst of valleys; I will make a desert into a pool of water and a wasteland into sources of water. (19) I will give in the desert cedars, acacia trees, myrtles, and pines; I will place in the wilderness box trees, firs, and cypresses together. (20) In order that they see and know, and pay attention and understand together that the hand of the Lord did this and the Holy One of Israel created it. (21) “Present your

RASHI

רש"י

(17) **Seek water** — *This is the Torah.* נשתה — *is parched.* (18) **A desert** — *a place where there was no Torah wisdom.* (19) **I will give in the desert cedars, acacia trees ...** — *all kinds of civilization.* **Firs and cypresses** — *names of trees that do not produce fruit, used for building.* (20) **and pay attention.** (21) **Present your plea** — *All the wicked come and contend and debate with*

(יז) מִבְּקָשִׁים מִיָּם. זוּ הַתּוֹרָה: נִשְׁתַּה. יִבְשָׁה:
(יח) מְדַבֵּר. מְקוֹם שֶׁלֹּא הָיָה חֻכְמַת הַתּוֹרָה: (יט) אֲתֵן
בְּמַדְבַּר אֲרֻז שִׁטָּה. כָּל מִינֵי יֶשׁוּב: תְּדַהַר וּתְאַשׁוּר.
מִינֵי אֵילָנֵי סָרֵק לְבַנְיָן: (כ) וַיִּשְׁימוּ. עַל לֵב: (כא) קָרְבוּ

דינכון אמר יי אעילו חזותכון
אמר מלכיה דיעקב:

יאמר מלך יעקב:

plea,” says the Lord; “present your strong points,” says the King of Yaakov.

RASHI

רש"י

My children. Your strong points — *your strong arguments.* ריבכם. כל הרשעים בואו וריבו והתוכחו עם בני: עצמותיכם. טענות חזקות שלכם:

Writings Mishlei 3

כתובים משלי פרק ג

יט אלהא פחכמתא שתאסיא
ארעא ואתקין שמיא בביונה:
כ בדעתיה תהומי אתבזיעו
ושמיא צעי מטליא: כא ברי
לא נזל בעינך נטר מדעא
ותרעיתא: כב ויהוון תני
לנפשך וחסדא לצורך:

יט ידוה פחכמה יסד־ארץ כונן שמים בתבונה:
כ בדעתו תהומות נבקעו ושחקים ירעפו־טל:
כא בני אל־ילזו מעיניך נצר תשיה ומזמה:
כב ויהיו חיים לנפשך וחן לגרגרתיך: כג אז תלך
לבטח דרכך ורגלך לא תגוף:

כג הידין תיזל בסברא בארחתך ורגלך לא תתקל:

(19) The Lord, with wisdom founded the earth; with understanding He established the heavens. (20) By His knowledge the depths were broken up, and the skies drip down the dew. (21) My son, let them not depart from your eyes; keep sound wisdom and discretion. (22) So shall they be life to your soul, and grace to your neck. (23) Then you shall walk in your way securely, and you shall not dash your foot.

RASHI

רש"י

(יט) בחכמה. על שם התורה: (כ) ירעפו. ינטפו:
(כא) אל ילזו. אל יתעקמו מנגד עיניך: (כג) לא תגוף.
לא תבשל:
(19) **With wisdom** — *because of the Torah.*
(20) **Let them not depart** — *Let them not become crooked before your eyes.* (21) **And you shall not dash** — *You shall not stumble.*

Mishnah Zevachim, chapter 3

משנה זבחים פרק ג

(1) All unfit persons [As enumerated in שהשחיטה
Zevachim 2:1, see last week's Mishnah
portion for Thursday] who slaughtered, their slaughtering are valid [even *lekhatchilah*], since

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל הפסולין ששחטו שחיתתן כשרה. והוא הדין דאפילו לכתחילה שוחטין, דכתיב (ויקרא א) ושחט את בן הבקר

slaughtering is valid [even when performed] by non-priests [zarim], and by women, and by slaves, and by the ritually unclean, even in the case of sacrifices of the highest degree of sanctity, provided that the unclean [persons] do not touch the flesh; therefore they [these unfit persons] invalidate [the sacrifice] by an [illegitimate] intention [since they may slaughter, their improper intention has the power to invalidate]. But if any of these

received the blood [intending to eat the flesh or burn the *emurim*] after the proper time or outside its proper place and lifeblood is [still in the animal], a fit [priest] must receive [it] a second time [for the intent of the unfit ones has no effect on the receiving of the blood, because intent has power only for those fit to perform the specific action, and the aforementioned may not receive the blood or any of the other sacrificial procedures]. (2) If a fit person [i.e., a priest] received [the blood] and gave [it] to one who is unfit, he must return it to the fit one [and the act of giving it to the unfit person does not disqualify the sacrifice]. If he [the priest] received [the blood] in his right hand and transferred [it] to his left, he must transfer it again to his right. If he received [it] in a sacred vessel and poured it [from there] into a non-sacred vessel, he must return it to the sacred vessel. If it spilled from the vessel onto the pavement and he collected it, it is fit. If he [one who is not fit] applied it on the ramp [of the altar or on the altar], but not at its base [i.e., he applied it in the improper place; or]; if he applied what should be applied below [the red line] above [it], or what should be applied above below, or what

כְּשֶׁרָה בְּזָרִים, בְּנָשִׁים, וּבְעֵבְדִים, וּבְטָמְאִים, אֶפְלוּ בְּקֹדֶשִׁי קֹדֶשִׁים, וּבְלִבְדָּ שֶׁלֹּא יְהִיוּ טָמְאִים נוֹגְעִים בְּבָשָׂר. לְפִיכָךְ הֵם פּוֹסְלִים בְּמַחְשָׁבָה. וְכֵן שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַדָּם חוּץ לְזִמְנוֹ וְחוּץ לְמְקוֹמוֹ, אִם יֵשׁ דָּם הַנֶּפֶשׁ, יִחְזוֹר הַכֹּהֵן וּיִקְבֹּל: **ב** קִבֵּל הַכֹּהֵן וְנָתַן לְפָסוּל, יִחְזוֹר לְכֹשֶׁר. קִבֵּל בִּימִינוֹ וְנָתַן לְשְׂמָאלוֹ, יִחְזוֹר לִימִינוֹ. קִבֵּל בְּכָלִי קֹדֶשׁ וְנָתַן בְּכָלִי חָל, יִחְזוֹר לְכָלִי קֹדֶשׁ. נִשְׁפָּךְ מִן הַכָּלִי עַל הָרֶצֶף וְאֶסְפוֹ, כֹּשֶׁר. נָתַן עַל גְּבִי הַכֶּבֶשׂ, שֶׁלֹּא כִּנְגַד הִיָּסוּד, נָתַן אֶת הַנֶּתְנֵן לְמִטָּה לְמַעַלָּה, וְאֵת

רַבְּנוּ עֹבְדֵי מְבִרְטָנוֹרָא

והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם, מקבלה ואילך מצות כהונה, לימד על השחיטה שכשרה בורים ובפסולים. ולא קתני ששחטו דמשמע דיעבד אין לכתחלה לא, אלא משום טמאים בלבד, דטמא לכתחלה לא ישחוט, גזירה שמא יגע בבשר. וטמא ששחט בקדשים וכשרים, לא משכחת לה אלא בסכינא אריכא וכגון שהוא עומד חוץ לעזרה את הבהמה שבתוך העזרה, דהא שחיטת קדשים בעזרה היא, ואין טמא נכנס לעזרה. ובנטמא בשרץ שאינו מטמא את הסכין, דלאו אב הטומאה הוא, או בטמא מת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה, אבל בסכין לא, שטמא מת מטמא את הסכין להיות אב הטומאה כיוצא בו, והסכין מטמא את הבשר **לפיכך הם פוסלים** את הקרבן במחשבה. הואין וראויין לעבודה זו, מחשבתן מחשבה ופוסלת: **ובולן**. הפסולים: **שקבלו את הדם**. על מנת לאכול ולהקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **אם יש דם הנפש**. עוד בבהמה, יחזור הכשר לעבודה ויקבל ויזרוק, והזבח בשר. שאין מחשבתן של אלו פוסלת בקבלה, לפי שאינן ראויין לה, ואין המחשבה פוסלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי, ובמקום הראוי לעבוד, דכתיב (ויקרא ו) המקריב אותו לא יחשב, בראוי להקריבה הכתוב מדרב: **ב יחזיר לכשר**. ולא מפסיל במה שנתן אותו לפסול: **נתנו**. פסול: **על גבי הכבש שלא כנגד היסוד**. דהויא נתינה שלא במקומו. או שנתן את הנתינים למטה למעלה. יחזור הכשר ויקבל. וצריכא לאשמועינן בכולהו דאית ליה תקנתא בחזרה. דאי אשמועינן ברישא, הוה אמינא הנך דחזו לעבודת צבור כגון טמא דחזו לכתחלה בצבור, הלכך גבי יחיד איכא תקנתא בחזרה אבל שמאל דלא חזיא לעבודת צבור אימא דלית ליה תקנתא בחזרה. ואי אשמועינן שמאל, הוה אמינא אית ליה תקנתא בחזרה, שכן יש בה הכשר ביום הכפורים, שכהן גדול נוטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו, אבל כלי חול אימא לא. ואי

should be applied within [the Sanctuary he applied] without [in the courtyard], or what should be applied without, within and lifeblood is [still in the animal], a fit [priest] must receive [the blood] anew. (3) If one slaughters the sacrifice [intending] to eat what is not normally eaten [after the proper time or outside the proper place], or to burn [on the altar] what is not normally burnt, it is valid; but Rabbi Eliezer invalidates [the sacrifice]. [If he slaughters it intending] to eat what is normally eaten and to burn what is normally burnt, [but] less than the size of an olive, it [the sacrifice] is valid. To eat half as much as an olive and to burn half as much as

an olive, it is valid, because [intentions concerning] eating and burning do not combine [to invalidate the sacrifice. The Mishnah is referring to intentions of eating and/or burning after the proper time or outside the proper place.] (4) If one slaughters the sacrifice [intending] to eat as much as an olive of the skin, or of the gravy, or of the *kipah* [the spices added to season the meat], the *alal* [sediments of meat adhering to the skin when flayed], or of the bones, or of the tendons, or of the hoofs, or of the horns, either after the proper time or outside the proper place, it is [a] valid [sacrifice], and one is not culpable on their account for [eating] *pigul*, *notar*, or [or eating in] impurity [the punishment of *karet*]. (5) If one slaughters sacred animals [i.e., sacrifices; this refers to females], [intending] to eat the fetus or the afterbirth [which are not considered part of the body of the sacrifice] outside [the proper place, the slaughtering does not render them unfit], and [if his intent was to eat it after its proper time, it] does not render [it] *pigul*; if one pierces [the necks of] doves inside [the courtyard, intending] to eat their eggs outside [the proper place he does not render the sacrifice invalid and if he intended to eat it after its proper time], he does not render [it] *pigul*. The milk of sacred animals

בבנו עובדיה מברטנורא

אשמועינן כלי חול, משום דחוז לקדושינהו, אבל הנך אימא לא, צריכא: **ג לאכול דבר שאין דרכו לאכול.** חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **ר' אליעזר פוסל.** ואין הלכה כרבי אליעזר: **ד קיפה.** תבלין ודק דק שבשולי קדרה: **אלל.** שיורי הבשר הנדבקים בעור בשעת הפשט. פירוש אחר, גיד הצואר שהוא קשה ואינו ראוי לאכילה שקורין קפיל"ו בלע"ז: **הקרנים והטלפים.** ואפילו מה שיש בהן קרוב לבשר שכשחותכין אותו יוצא ממנו דם, לא חשיב כבשר: **ואין חייבין עליהם משום פגול.** אם היה הזבח פגול, שחשב על בשרו לאכלו חוץ לזמנו, ואכל מאלו, פטור: **וטמא.** אם אכל מאחת מאלה בטומאת הגוף מזבח בשר, אינו חייב משום אוגל קדשים בטומאת הגוף: **ה השוחט את המוקדשין.** כל היבא דנקט האי לישנא, מיירי בנקבות: **לאכול שליל.** שבמעיה: **או שליא.** העור החופה את הולד. אין מחשבה זו פוסלת את הזבח. דשליל ושליא לאו גופא דזבחה הוא: **לא פיגל.** הכי קאמר, השוחט את המוקדשין לאכול שליל או שליא חוץ למקומו, לא פסל. ואם חשב לאכול מהן חוץ לזמנו, לא פיגל: **חלב המוקדשין וביצי תורין אין חייבין עליהן משום פגול.** אם פגל בזבח ואכל מחלב שברדיה, לא מיחייב עליה משום פגול. דלאו גופא דזבחה הוא:

הנתנים למעלה למטה, את הנתנים בפנים בחוץ, ואת הנתנים בחוץ בפנים, אם יש דם הנפש, יחזור הכשר ויקבל: **ג השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול,** ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר, כשר. **רבי אליעזר פוסל.** לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר, פחות מכוית, כשר. לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית, כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **ד השוחט את הזבח לאכול כוית מן העור, מן הרטב, מן הקיפה, מן האלל, מן העצמות, מן הגידים, מן הטלפים, מן הקרנים, חוץ לזמנו או חוץ למקומו, כשר ואין חייבים עליהם משום פגול ונותר וטמא:** ה השוחט את המוקדשין לאכול שליל או שליא בחוץ, לא פגל. המולק תורין בפנים לאכול ביצייהם בחוץ, לא פגל. חלב המוקדשין וביצי

or the eggs of doves do not make a person culpable for *pigul* [i.e., if he had the improper intent regarding the sacrifice which became *pigul* and then drank of its milk, he is not liable for *pigul*], *notar*, or uncleanness [for they are not considered part of the body of the sacrifice]. (6) If he slaughtered it with the intention of leaving its blood or its *emurim* for the following day [not of offering them the following day, for this is intent after the proper time, and is absolute *pigul*, rather to leave everything for the following day i.e.,

not to offer it all], or of carrying them outside, Rabbi Yehudah disqualifies [it; since the carrying outside or the leaving disqualifies, so too, does the intent to perform these actions], but the Sages declare it fit [since he did not intend to offer, sprinkle the blood, or eat after the time or outside the proper place, he has not invalidated it. The law is in accordance with the Sages]. [If he slaughtered it] with the intention of sprinkling [the blood] on the ramp, [or on the altar] but not at its base; or of applying below [the line] [running along the middle of the altar] what should be applied above, or above what should be applied below, or outside what should be applied within, or within what should be applied outside; [or with the intention] that unclean [persons] should consume it, [or] that unclean [priests] should offer it [i.e., the blood or the *emurim*] [or] that uncircumcised [persons] should eat it, [or] that uncircumcised persons should offer it; [or with the intention] of breaking the bones of the Pesach-offering, or eating from it half-roasted [both of which are forbidden, (see Exodus 12:9,46)] or of mingling the blood with the blood of invalid [sacrifices], it is valid, because an [illegitimate] intention does not disqualify [a sacrifice] except where it [the intention] is after its proper time or outside its proper place, and [in the case of] a Pesach-offering and sin-offering, [the intention to slaughter them] for a different purpose.

בנו עובדיה מברטנורא

ו להניח דמו או את אמווריו למחר. לא שיקטירם למחר, דהאי מחשבת חוץ לזמנו היא ופגול גמור הוי. אלא על מנת שיניח הכל למחר ולא יקטירם: רבי יהודה פוסל. הואין ומיפסל בהוצאה ובהנחה, מיפסל נמי במחשבת הוצאה והנחה. וכשם שאם הניח למחר פסול, דדם נפסל בשקיעת החמה, כך אם חשב עליהן להניחם למחר, פסול: **וחכמים מבשרין** הואיל ולא חשב לא להקטיר ולא לזרוק ולא לאכול חוץ לזמנו, וכן לא חשב לא להקטיר ולא לזרוק ולא לאכול חוץ למקומו. אע"פ שכשב להניח למחר או להוציאה חוץ למקומו, לא פסל. והלכה כחכמים. והא דלא פסל רבי יהודה במחשב בדמים הנתנין למטה לתת אותם למעלה הואיל ואם עשה כן פסל, משום דסבירא ליה לר' יהודה: שהחושב לזרוק הדם על המזבח אפילו שלא במקומו כאילו חשב לזרוק במקומו, ובלבד שלא יחשוב לזרוק חוץ לעורה:

תורין, אין חיבין עליהם משום פגול ונותר וטמא: ו שחטו על מנת להניח דמו או את אמווריו למחר, או להוציאן לחוץ, רבי יהודה פוסל, וחכמים מקשירין. (שחטו) על מנת לתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד, לתן את הנתנין למטה למעלה, ואת הנתנין למעלה למטה, את הנתנין בפנים בחוץ, ואת הנתנין בחוץ בפנים, שיאכלוהו טמאים, שיקריבוהו טמאים, שיאכלוהו ערלים, שיקריבוהו ערלים, לשבר עצמות הפסח ולאכול הימנו נא, לערב דמו בדם פסולין, כשר, שאין המחשבה פוסלת אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו, והפסח והחטאת שלא לשמן:

Gemara Zevachim 32a

גמרא זבחים דף לב.

[On the Mishnah:] “All unfit persons who slaughtered, [their slaughtering is valid].” “Who slaughtered” [implies it is valid] only after the fact, but [it is] not [permitted] at the very outset. But the following contradicts it: “And he should slaughter” (Leviticus 1:5) — [this teaches that] slaughtering by a *zar* [a non-priest] is valid, for slaughtering by *zarim*, women, slaves, and unclean persons is valid, even in the case of most sacred sacrifices. Yet perhaps that is not so, but rather [it must be done] by priests? You can answer, From where do you come [to propose this]? From the fact that it is said, “And you and your sons with you shall keep the priesthood in everything that pertains to the altar,” (Numbers 18:7) you might think that

this applies to slaughtering too. Therefore Scripture states, “And he should slaughter the young bull before the Lord. And Aharon's descendants, the priests, will bring the blood (Leviticus 1:5) — from receiving [the blood] onwards priesthood is prescribed, which teaches that slaughtering [which is before receiving the blood] is valid by any person [implying, even at the outset]! The truth is that it [may be performed] even at the very outset too, but because [the Tanna] wishes to include the unclean, who may not [slaughter] at the outset lest they touch the flesh [and defile it], he states, “who slaughtered.” Is then [the slaughtering] by an unclean person valid if it was done? The following, however, contradicts it: “And he should lean [his hand forcefully upon the head of the burnt-offering (Leviticus 1:4) ...] And he should slaughter [the young bull before the Lord (Leviticus 1:5)]” — just as leaning must be [done] by clean [persons only], so must slaughtering [be done] by clean [persons only]? That is [only] a Rabbinical law [by Torah law, however, slaughtering may be done, at the outset, by unclean persons; therefore, their slaughtering is valid once performed, even by Rabbinical law. This exposition is therefore to be understood as merely an *asmakhta*, and not as its source]. Why does leaning differ [in that it requires a clean person]? Because it is written [in the above passage] “before the Lord” [since slaughtering must be “before the Lord,” i.e., in the Temple Courtyard, leaning too must be done there, as slaughtering immediately follows it. Accordingly, the unclean are excluded, since they may not enter the Temple Courtyard]. Yet surely “before the Lord” is written about slaughtering too, [and by Torah law the unclean should be excluded from slaughtering,] however, it is possible to make a long knife and slaughter [the sacrifice, which is in the Temple Courtyard, while he stands outside it]. But in the case of leaning too, he can project his hands [into the Temple Courtyard] and lean [while his body is outside the Temple Courtyard]? He holds that partial entry [even if only his hands

כל הפסולים ששחטו וכו'. שחטו דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהי ושחט שחיטה בזר כשרה שהשחיטה כשרה בזרים בנשים ובעבדים ובטמאין ואפילו בקדשי קדשים או אינו אלא בכהנים אמרת וכי מאין באת מקלל שנאמר (במדבר יח) אתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח יכול אף בשחיטה תלמוד לומר (ויקרא א) ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו וגו' מקבלה ואיך מצות כהונה למד על השחיטה שפשרה בכל אדם הוא הדין דאפילו לכתחלה נמי ומשום דקא בעי למתני טמאים דלכתחלה לא גזירה שמא יגעו בבשר תנא ששחטו. וטמא דיעבד שפיר דמי ורמינהי וסמך ושחט מה סמיכה בטוהרים אף שחיטה בטוהרים מדרבנן. מאי שנא סמיכה דכתיב לפני ה' שחיטה נמי הכתיב לפני ה' אפשר דעביד סכין ארוכה ושחיט סמיכה נמי אפשר דמעיל ידיה וסמך קסבר ביאה במקצת שמה ביאה. רב חסדא

enter the Temple Courtyard] is considered entry [it is as if his entire body has entered it and is therefore forbidden]. Rav Chisda teaches it in the reverse: [i.e., don't learn the law of slaughtering from the law of leaning, rather, learn the law of leaning from that of slaughtering] “And he should lean ... and he should slaughter.” just as slaughtering requires clean persons, so does leaning require clean persons. Why is slaughtering

different? Because it is written, “before the Lord.” But “before the Lord” is written in connection with leaning too! — He can project his hands within and lay [them on the bull]. Then in the case of slaughtering too, he can make a long knife and slaughter? — This agrees with Shimon from Timnah. For it was taught: “And he should slaughter the young bull before the Lord” — the “bull” [must be] before the Lord, but the slaughterer need not be before the Lord. Shimon from Timnah said, From where do we know that the slaughterer's hands must be on the inner side of the slaughtered [animal]? From the text, “And he should slaughter the young bull before the Lord” he that slaughters the bull [must be] before the Lord [reading *ve-shochet*, and the slaughterer, for *ve-shachat*, and he slaughtered; thus he holds that the slaughterer must be inside too].

זוהר לך דף פ"ה ע"א

תא חזי כמא דשכינתא לא אתגלייא אלא באתרא דאתחזי לה אוף הכי לא אתחזי ולא אתגלייא אלא בבר נש דאתחזי ליה. דהא מן יומא דסליק על רעותיה דלוט לאתהפכא בסרחניה אסתלקת רוחא קדישא מאבריהם. וכד אסתלק לוט מגיה מיד שרא רוח קודשא בדוכתיה דהא הוא דכתיב ויז אומר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו וגומר. תא חזי כיון דחטא אברהם דלוט הוה תב לסרחניה דחיל אברהם אומר דילמא חס ושלום בגין חברותא דדא אבידנא בגיניה חולקא קדישא דאעטר לי קדשא בריד הוא. כיון דאתפרש מגיה אומר ליה שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם. מאי מן המקום אשר אתה שם. דאתדבקת ביה בקדמיתא ואתעפרא במהימנותא שלימתא. צפונה ונגבה וקדמה וימה. אליו אינון מסעיו דהוה בקדמיתא דכתיב וילך למסעיו וכתיב הלוך ונסוע הנגבה. אליו דרגין עליון דאתעטר במהימנותא שלימתא בקדמיתא. וכדין אתבשר דלא יעדי מגיה ומן בנוי לעלמין דכתיב כי את כל הארץ אשר אתה רואה. מאי אשר אתה רואה. דא דרגא קדמא דאתגלייא ליה כמא דאת אמר לוי הנראה אליו. ובגין כד אשר אתה רואה בגין דדרגא דא קדמא אתכליל מכלהו דרגין וכלהון אתחזון ביה ובגין כד כי את כל הארץ אשר אתה רואה וגומר:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

From Rav Sa'adyah Gaon

מרב סעדיה גאון

One should be aware that all sins are atoned

ראוי שנדע כי כל העונות מתכפרות

for by repentance except for the sin of leading the masses astray. If someone leads them astray with some bad practice, bad mistake, or by some instruction that he gives them that is not in accordance with the Torah or teaches them that which is not in accordance with the *halachah*, his sin cannot be atoned for because he cannot correct what he has perverted and cannot retrieve the evils that he has taught them. And the sin of the masses is attributed to him. About him it is said, "If one leads the upright astray in an evil path, he will fall into his [own] pit." (Proverbs 28:10) The second [category whose sin cannot be atoned for] is one who libels his fellow, accusing him of some shameful things about which he is not suspect. His sin cannot be atoned for because he cannot correct what he has perverted, and cannot retrieve the other person's shame. Concerning him it is said, "lest he who hears shame you." (Proverbs 25:10) The third category is one who has in his possession stolen or wrongfully acquired property and does not return it. About him it is said, "And it will be, when he sins and is guilty, he will return the stolen property that he stole." (Leviticus 5:23) And it further declares, "He returns the pledge [that he has taken] for a debt and takes nothing by theft." (Ezekiel 18:7) Therefore, if the owner of the stolen property has died, the thief is obligated to return the property to the heirs of the deceased, as it says, "On the day [that he repents for] his guilt, he must give this ... to its rightful owner." (Leviticus 5:24) If he has no heirs, the thief is obligated to renounce his ownership of the property or designate it as sacred.

Practical Law:

Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 253

(1) Whoever has food for two meals should not take from the [daily] food distribution. Whoever has food for fourteen meals should not take from the [weekly] alms distribution.

בְּתִשׁוּבָה אֶלָּא עֹן הַמִּתְעֵה אֶת הָרַבִּים וְהַמִּתְעֵה אוֹתָם בְּנִימוּס רַע וּבִטְעוֹת רַע. וּבְהוֹרָאָה שֶׁהוֹרָה אוֹתָם שְׁלֹא כְּתוּרָה וְשְׁלֹא כְּהִלְכָה לְמִדָּם אֵין עוֹנוֹ מִתְכַּפֵּר מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ יְכוּל לְתַקֵּן מִה שֶׁעוֹת וְאִינוֹ יְכוּל לְהָשִׁיב אֶת הָרְעוֹת אֲשֶׁר לָמַד אוֹתָם. וְחֲטֹאת הָרַבִּים תְּלוּיָהּ בּוֹ וְעֲלִיו נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי כח) מִשְׁגָּה יִשְׂרָיִם בְּדַרְךְ רַע. וְהַשְׁנִית מִי שְׂמוּצִיא שֵׁם רַע עַל חֲבִירוֹ. וְחָרְפוֹ בְּחָרְפָּה אֲשֶׁר אִינוֹ חֲשׂוּד בָּהּ אֵין עוֹנוֹ מִתְכַּפֵּר מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ יְכוּל לְתַקֵּן מִה שֶׁעוֹת. וְאִינוֹ יְכוּל לְהָשִׁיב חָרְפַת חֲבִירוֹ עֲלָיו נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי כח) פֶּן יִחְסְדֵךְ שׁוֹמֵעַ. הַשְׁלִישִׁית מִי שֵׁשׁ בִּידוֹ גָּזַל וְעוֹשֵׂק וְאִינוֹ מְשִׁיב גְּזֻלָתוֹ וְעֲלָיו נֶאֱמַר (וּיקרא ה) וְהָיָה כִּי יִחְטָא וְאֲשֶׁם וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזוּלָה אֲשֶׁר גָּזַל וְעוֹד כְּתִיב (יחזקאל יח) חֲבַל רָשָׁע יִשִׁיב גְּזוּלָה לֹא יִגְזוֹל לְכַף אִם מֵת בְּעַל הַגְּזוּלָה חָיִיב הַגְּזוּל לְהָשִׁיב וּלְהַחְזִיר הַגְּזוּלָה לְיֹרְשֵׁי הַמֵּת שֶׁנֶּאֱמַר לֹאֲשֶׁר הוּא לֹא יִתְנַנּוּ בַיּוֹם אֲשֶׁמְתוֹ. וְאִם אֵין לוֹ יוֹרְשִׁים חָיִיב הַגְּזוּל לְהַפְקִירָם וּלְעֲשׂוֹתָם קֹדֶשׁ:

הלכה

שולחן ערוך יו"ד סימן רנ"ג

א מי שיש לו מזון ב' סעודות לא יטול ממהתמחוי מזון י"ד סעודות לא יטול מהקופה

Whoever has two hundred zuz with which he

does not do business, or fifty zuz with which he does do business, he should not take charity. But if he has one dinar less than two hundred zuz, and does not do business with it, then even if he is given a thousand zuz at once, he may take it. If he has much [money] but owes it in debt, or if it is pledged for his wife's *ketubah* [the amount owed her if he dies or divorces her], he may take. If he has a house and many household effects, but does not have two hundred zuz, he may take; he does not have to sell his household articles, even if they are made of silver and gold. To what does this apply? To eating and drinking vessels, clothing, bedclothes, and the like. But a silver back-scratcher or pestle he must sell and not take charity. And the case in which we say that we do not obligate him to sell his silver and gold articles is specifically as long as he does not need to take from the weekly alms distribution, but he takes secretly from individuals. But if he comes to take from the alms distribution, they should not give him until he has sold his vessels.

(2) Some say that the aforesaid amounts only applied in the time of the Sages, but nowadays, one may take [charity] until he has enough capital to provide for himself and his household from the profit. This opinion makes sense. (3) If someone has land, and if he were to sell it during the rainy season, he would [have to] sell it cheaply, but if he were to leave it until the summer, he could sell it for its true value, we do not obligate him to

sell. Instead, we provide for him from the poor-tithe up to half the worth [of the land], so that he need not force himself to sell when it is not the time for selling. If other people are buying for high prices but he cannot find anyone to buy from him except cheaply because he is under pressure and in trouble, we do not require him to sell. Rather, he continues eating from the poor-tithe until he can sell for its worth, so that everyone will know that he is not hard-pressed to sell. (4) If a householder is traveling from place to place and his money runs out along the way, and he has nothing to eat, he may take charity. When he returns home, he is not obligated

to pay it back.

ואם יש לו ר' וזו ואינו נושא ונותן בהם או שיש לו ר' וזו והוא נושא ונותן בהם לא יטול צדקה. ואם יש לו ר' וזו חסר דינר ואינו נושא ונותן בהם אפילו ונתנים לו אסף זה בבת אחת הרי זה יטול ואם יש לו הרבה והוא עליו בחוב או שממשכן לכתובת אשתו הרי זה יטול. ואם יש לו בית וכלי בית הרבה ואין לו ר' וזו הרי זה יטול ואינו צריך למכור כלי ביתו ואפילו הם של כסף וזהב במה דברים אמורים בכלי אכילה ושתייה ומלבוש ומצעות וכיוצא בהם אבל מגרדה או עלי שהם של כסף מוכרם ולא יטול מהצדקה והאין מחייבים אותו למכור כלי תשמישו של כסף וזהב דוקא כל זמן שאינו צריך ליטול מהקופה אלא נוטל בסתר מיהידים אבל אם בא ליטול מהקופה של צדקה לא יתנו לו עד שימכור כליו: ב' יש אומרים שלא נאמרו השיעורים הללו אלא בימיהם אבל בזמן הזה יכול לטול עד שיהיה לו קרן כדי שיתפרנס הוא ובני ביתו מהריוח ודברים של טעם הם: ג' מי שהיו לו קרקעות ואם ימכרם בימות הגשמים ימכרם בזול ואם יניחם עד ימות החמה מוכרן בשוויין אין מחייבין אותו למכור אלא מאכילין אותו מעשר עני עד חצי דמיהם ולא ידחוק עצמו וימכור שלא בזמן מכירה. ה' היו שאר האדם לוקחים ביוקר והוא אינו מוצא מי שיקח ממנו אלא בזול מפני שהוא דחוק וטרוד אין מחייבים אותו למכור אלא אוכל מעשר עני והולך עד שימכור בשהו וידעו הכל שאינו דחוק למכור: ד' בעל הבית ההולך ממקום למקום וכלו מעותיו בדרך ואין לו מה יאכל יטול צדקה וכשיחזור לביתו אינו חייב (לשלם):